

قضا و قهلا حضرت كا

اعلم اصحاب پیامبر خدا

محمد محمدی اشتهاردی

محمّدی اشتهاردی، محمد ۱۳۲۳-

قضاوت‌های اعلم اصحاب پیامبر خدا علی علیه السلام (شامل ۲۲۷
داوری از امام علی (ع)) / تحقیق و نگارش محمد محمدی اشتهاردی -
تهران: کتاب یوسفه ۱۳۸۴.

ISBN 964-6848-21-4

۳۲۸ ص.

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیما.

عنوان دیگر: قضاوت‌های حضرت علی (ع) اعلم اصحاب پیامبر خدا.

کتابنامه به صورت زیر نویس.

۱. علی بن ابی طالب، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. --

قضاوت‌ها. الف. عنوان. ب. عنوان: قضاوت‌های حضرت علی (ع) اعلم

اصحاب پیامبر خدا.

۲۹۷/۹۵۱۵

غق ۳۴ / ۴ / ۳۷ BP

م ۸۴-۳۵۷۱۴

کتابخانه ملی ایران

انتشارات کتاب یوسف

قضاوت‌های حضرت علی (ع)

اعلم اصحاب پیامبر خدا

نوشته حجة الاسلام محمد محمدی اشتهاردی

ویراستار: مؤسسه دارالحدیث (سید محمد موسوی)

طرح جلد و صفحات آغازین: مسعود نجابتی

نوبت چاپ: اول تاریخ چاپ: بهار ۸۵

حروفچینی: مهدی فیروزخانی

شمارگان: ۳۲۰۰ جلد

شابک: ۹۶۴-۶۸۴۸-۲۱-۴

مرکز پخش: مؤسسه انتشارات نبوی ۳۶۷-۳۳۹۱-۳۳۹۰۰۸۸۲

کلیه حقوق چاپ و نشر برای انتشارات کتاب یوسف محفوظ است.

تهران: صندوق پستی ۱۱۹۵-۱۵۸۱۵

فهرست

۷	پیش‌گفتار .....
۷	یک. زندگی امام علی علیه السلام .....
۹	دو. دانش وسیع علی علیه السلام از نظر پیامبر صلی الله علیه و آله .....
۱۲	سه. سخنان علی علیه السلام دربارهٔ آموخته‌های خود از پیامبر صلی الله علیه و آله .....
۱۳	چهار. تأیید داوری‌های مشکل علی علیه السلام توسط پیامبر صلی الله علیه و آله .....
۱۷	پنج. سخنان علی علیه السلام در معرفی خود .....
۲۰	شش. ارزش داوری علی علیه السلام در مناظره‌ای از امام صادق علیه السلام .....
۲۱	هفت. گواهی دادن عمر به برتری علی علیه السلام .....
۲۲	هشت. قضاوت قاطع علی علیه السلام در جوانی .....
۲۵	نُه. اهمیت قضاوت و احتیاط در آن .....
۲۶	ده. نکاتی دربارهٔ حساس بودن کار قضاوت .....
۲۹	یازده. احادیث هشدار دهنده دربارهٔ قضاوت .....
۳۱	دوازده. آداب قضاوت .....
۳۴	نظر نویسنده‌ی مسیحی دربارهٔ قضاوت‌های علی علیه السلام .....
۳۸	نتیجه‌گیری و جمع‌بندی .....
۴۱	کتاب حاضر .....

بخش یکم..... ۴۳

قضایات‌های علی‌علیه در عصر پیامبر ﷺ و ابوبکر..... ۴۳

قضایات‌های علی‌علیه در عصر پیامبر ﷺ..... ۴۵

قضایات‌های علی‌علیه در عصر خلافت ابوبکر..... ۶۵

بخش دوم..... ۸۷

قضایات‌های علی‌علیه در عصر خلافت عمر، عثمان و حکومت معاویه..... ۸۷

قضایات‌های علی‌علیه در عصر خلافت عمر..... ۸۹

قضایات‌های علی‌علیه در عصر خلافت عثمان..... ۱۷۷

قضایات‌های علی‌علیه در عصر معاویه..... ۱۸۹

بخش سوم..... ۲۰۳

قضایات‌های امام علی‌علیه در عصر خلافت خویش..... ۲۰۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیش‌گفتار

ای علی! ای بی‌نهایت، بی‌کران ای جهان بی‌کران در تو نهان
ای علی! ای آفتاب کوی عشق می‌دهد کوی ولایت، بوی عشق،
برای آگاهی بیشتر از محتوای این کتاب، نظر خوانندگان گرامی را در این
مقدمه به طور خلاصه به چهارده مطلب جلب می‌کنیم:

یک. زندگی امام علی (علیه السلام)

حضرت علی بن ابی طالب (علیه السلام) وصی پیامبر اکرم، نخستین اختر امامت در آسمان ولایت، دومین خورشید کهکشان عصمت و جانشین برحق خاتم پیامبران، حضرت محمد (صلی الله علیه و آله) است. ایشان در صبح جمعه سیزدهم ماه رجب سال سی‌ام عام الفیل (ده سال قبل از بعثت) در مکه و در درون کعبه چشم به جهان گشود. پدرش ابوطالب و پدر بزرگش عبدالمطلب بودند. هاشم - که جد دوم پیامبر خداست - جد اول ابوطالب و فاطمه بنت اسد بود. از این رو، ابوطالب و فاطمه بنت اسد، پسرعمو و دخترعمو بودند و با هم ازدواج نمودند.

ابوطالب، در همان آغاز اسلام، مسلمان شد؛ ولی برای حفظ جان پیامبر (صلی الله علیه و آله) اسلام خود را کتمان می‌کرد. از این رو، در روایات آمده که مثل او همانند اصحاب کُف و مؤمن آل فرعون است.^۱

۱. الکافی، ج ۱، ص ۴۴۸؛ الفذیر، ج ۷، ص ۳۸۸ و ۳۹۵.

فاطمه بنت اسد، یازدهمین کسی است که به اسلام گروید. پیامبر خدا، بسیار به او احترام می‌کرد و از او با عنوان «مادر» خود یاد می‌نمود. لذا با صراحت فرمود:

إِنَّهُ لَمْ يَكُنْ بَعْدَ أَبِي طَالِبٍ أَبَرَّ بِي مِنْهَا.^۱

هیچ کس بعد از ابوطالب، مانند او (فاطمه مادر علی علیه السلام) به من نیکی نکرد.

امام علی علیه السلام در سحرگاه نوزدهم رمضان سال چهارم هجری توسط ابن ملجم مرادی در محراب مسجد کوفه ضربت خورد و در شب ۲۱ رمضان همان سال در ۶۳ سالگی به شهادت رسید. مرقد شریفش در نجف اشرف، نزدیک کوفه است. عمر آن حضرت را می‌توان در پنج دوره زیر خلاصه کرد:

۱. دوران قبل از اسلام (حدود ده سال)؛

۲. دوران آغاز بعثت در مکه (حدود سیزده سال) که علی علیه السلام نخستین مرد مسلمان بود و در این سیزده سال، شب و روز از پیامبر خدا پیروی و حمایت می‌کرد و همچون دژی محکم و سپری استوار برای ایشان بود؛

۳. دوران هجرت و ملازمت با پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم در مدینه. وی در این دوره حدوداً ده ساله، یگانه مدافع ایشان بود و به راستی که در صداقت و حمایت از پیامبر خدا، همتایی نداشت؛

۴. دوران خلافت ابوبکر، عمر و عثمان. در این دوره حدوداً ۲۵ ساله، علی علیه السلام از حکومت برکنار بود، بیشتر به امور اقتصادی (مانند، کشاورزی) و رفع و دفع مشکلات مختلف مردم می‌پرداخت؛ اما در مسائل پیچیده پیش آمده، با داوری‌های عادلانه خود، به یاری مظلومان می‌شتافت و پناه بی‌پناهان بود و برای احقاق حقوق مردم می‌کوشید؛

۵. دوران خلافت. این دوره، حدود چهار سال و نه ماه به طول انجامید که

۱. شرح نهج البلاغة، ابن ابی الحدید، ج ۱، ص ۱۴.